

مرکز بررسی‌های استراتژیک
CENTER FOR STRATEGIC STUDIES

ملاحظات بر مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی در رابطه با

موضوع ساماندهی نظام سنجش و پذیرش کنکور

شماره مسلسل: ۷۲۲

کد گزارش: ۴۰-۱۴۰۰

۵ تیر ۱۴۰۰

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

شماره مسلسل: ۷۲۲

کد گزارش: ۴۰-۱۴۰۰

عنوان گزارش: ملاحظاتی بر مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی در رابطه با موضوع ساماندهی نظام سنجش و پذیرش کنکور

مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری

۵ تیر ۱۴۰۰

کلیه حقوق این اثر متعلق به مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری است.

فهرست مطالب

- ۱- مقدمه ۳
- ۲- نقاط قوت مصوبه ۳
- ۳- ملاحظات کارشناسی پیرامون مصوبه ۴
- ۳-۱- پایین بودن قدرت تفکیک سابقه تحصیلی و امتحانات نهایی ۴
- ۳-۲- ناقص بودن سوابق تحصیلی دانش آموزان ۵
- ۳-۳- عدم قابلیت اجرایی تعیین حد نصاب توسط دانشگاه‌ها ۵
- ۳-۴- ورود سوجدویان به پایه‌های پایین‌تر به بهانه امتحانات نهایی و تشدید بی‌عدالتی ۶
- ۳-۵- بالا رفتن انگیزه برای تقلب و تخلف در برگزاری امتحانات نهایی ۶
- ۳-۶- مشکل پایایی تصحیح ۶
- ۳-۷- بیتوجهی به ذینفعان در تصمیم‌گیری ۷
- ۴- ملاک‌های تصمیم‌گیری در مورد اصلاح فرایند کنکور ۷

۱- مقدمه

در جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ ۱۴۰۰/۴/۱ موضوع ساماندهی نظام سنجش و پذیرش کنکور در مقطع کارشناسی بررسی شد و از ۱۳ ماده این طرح، ۶ ماده مورد بررسی و تصویب قرار گرفت. بر اساس مفاد مصوب شده که مقرر شد از سال ۱۴۰۲ اجرایی شود، چند موضوع مصوب شد:

- سهم آموزش و پرورش در پذیرش کنکور به لحاظ سابقه تحصیلی ۶۰ درصد و سهم کنکور در دروس تخصصی ۴۰ درصد باشد.
- در کنکور سراسری دروس تخصصی و در سوابق تحصیلی دروس عمومی مورد ارزیابی و سنجش قرار بگیرد و سوابق تحصیلی مبنای ارزیابی نهایی خواهد بود.
- امتحان سراسری برای دروس تخصصی ۲ بار در سال برگزار شود.
- نتایج امتحانی که از لحاظ سوابق تحصیلی و اختصاصی کنکور سراسری گرفته می‌شود تا ۲ سال اعتبار داشته باشد.
- دانشگاه‌های کشور می‌توانند حد نصابی برای معدل بگذارند و بر اساس آن مشخص کنند که تا چه مدلی را پذیرش کنند.

موضوع «بررسی چالش‌های نظام سنجش و پذیرش» از سال ۹۷ در دستور کار مرکز بررسی‌های استراتژیک قرار گرفته است. موضوع مذکور طی جلسات متعددی با حضور سیاست‌گذاران و کارشناسان از نهادهای مرتبط از جمله وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت آموزش و پرورش، سازمان سنجش آموزش کشور، شورای عالی آموزش و پرورش، کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی، مدرسان مؤسسات آموزشی و مراکز مشاوره تحصیلی، ناشران، مدیران مراکز آموزشی و اساتید دانشگاه در حوزه‌های مختلف آموزش، پژوهش و سنجش مورد نقد و بررسی قرار گرفته است.

در گزارش پیش‌رو با استناد به نتایج جلسات برگزار شده در سال‌های اخیر نقاط قوت و ضعف مصوبه و ملاک‌های تصمیم‌گیری در رابطه با کنکور سراسری مطرح خواهد شد:

۲- نقاط قوت مصوبه

برگزاری دو بار در سال و تکرارپذیری سریع از جمله ویژگی‌های نظام تست استاندارد است. برای مثال در هر دو آزمون TOEFL و IELTS فرد می‌تواند چندین و چند بار آزمون دهد. به این ترتیب زندگی فرد با آن گره نخورده است و بارها حق آزمون دارد. برگزاری کنکور در ۲ تا ۳ نوبت به جای یک نوبت باعث کاهش اضطراب و استرس می‌شود. نکته قابل ملاحظه این است که سنجش نباید در یک نقطه زمانی انجام شود که حجم نگرانی، فشار و مشکلات را در یک نقطه جمع کند. سنجش باید در لایه‌های مختلف زمانی انجام شود تا هم داوطلب و خانواده با ویژگی‌ها و صلاحیت‌های وی آشنا شوند و هم علاقه و استعداد افراد به صورت آگاهانه به سمت درستی از آموزش عالی یا بازار کار هدایت شود. از جمله نکات مثبت مصوبه که به کاهش فشار روانی و اجتماعی کنکور کمک می‌کند، این است که به این موضوع اشاره شده که آزمون سراسری به صورت حداقل دو بار در سال برگزار شود و نتیجه هر آزمون برای مدت معین، حداقل دو سال معتبر است.

۳- ملاحظات کارشناسی پیرامون مصوبه:**۳-۱- پایین بودن قدرت تفکیک سابقه تحصیلی و امتحانات نهایی**

پایین بودن قدرت تفکیک امتحانات نهایی از جمله موانع موجود در اجرایی کردن مصوبه خواهد بود. با توجه به بالا بودن تعداد نمرات ۲۰، معیار سابقه تحصیلی مبتنی بر آزمون نهایی در یک سال، معیار خوبی برای رشته‌های پرمقاضی محسوب نمی‌شود. از طرف دیگر مقایسه نمرات سوابق تحصیلی در سال‌های مختلف با توجه به متفاوت بودن سوالات و سختی و دشواری ممکن نبوده و اصولاً از نظر آماری همترازی این سوابق تحصیلی در سال‌های مختلف به لحاظ عدم اعتبار، دشوار است و باعث اعتراض‌های جدی داوطلبان و خانواده‌های آنان خواهد شد؛ لذا ساخت نمره نهایی ملاک پذیرش بر اساس ۶۰ درصد سوابق تحصیلی و ۴۰ درصد آزمون مشکلات و اعتراضات زیادی به همراه دارد.

در جدول ذیل تعداد داوطلبان آزمون سراسری سال‌های ۹۷ الی ۹۹ دارای معدل کتبی دیپلم ۱۹ تا ۲۰ در رده‌های ۲۵ صدم به تفکیک نوع دیپلم ارائه شده است. در این جدول به وضوح ملاحظه می‌شود با وجود اینکه داوطلبان دیپلم نظام جدید آزمون سراسری سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ در زمان ثبت نام آزمون سراسری، هنوز امتحان نهایی نداده و فاقد معدل کتبی بوده‌اند و در این دو سال تعداد زیادی از داوطلبان معدل کتبی خود را اعلام نکرده‌اند، تعداد افراد دارای معدل ۱۹ تا ۲۰ از سال ۹۸ به سال ۹۹ روند افزایشی قابل ملاحظه‌ای دارد. این وضعیت نشان دهنده عدم ثبات میزان دشواری امتحانات نهایی در سنوات مختلف است که عملاً هم‌ترازی نمرات سنوات مختلف را غیر ممکن می‌کند. اصولاً همترازی در آزمون‌های تشریحی، تقریباً امری غیر ممکن است و در آزمون‌های تستی در صورتی که سوالات منتشر نشود قابلیت اجرایی از منظر علمی دارد.

دیپلم	محدوده معدل کتبی دیپلم	آزمون سراسری ۹۷	آزمون سراسری ۹۸	آزمون سراسری ۹۹	نمودار روند (چپ به راست)
ریاضی	۱۹/۰۰-۱۹/۲۴	۴۵۶۲	۳۹۲۹	۶۰۲۷	
	۱۹/۲۵-۱۹/۴۹	۴۰۲۱	۲۹۳۱	۵۱۵۵	
	۱۹/۵۰-۱۹/۷۴	۳۴۹۴	۲۰۶۸	۴۲۳۶	
	۱۹/۷۵-۲۰/۰۰	۲۳۱۸	۸۱۵	۱۹۷۳	
	کل بازه معدل ۲۰/۰۰ تا ۱۹/۰۰	۱۴۳۹۵	۹۷۴۳	۱۷۳۹۱	
تجربی	۱۹/۰۰-۱۹/۲۴	۱۵۱۳۰	۱۷۴۴۳	۲۶۰۱۵	
	۱۹/۲۵-۱۹/۴۹	۱۳۵۵۲	۱۴۳۱۵	۲۱۵۷۳	
	۱۹/۵۰-۱۹/۷۴	۱۱۷۸۳	۱۱۵۰۷	۱۷۵۹۱	
	۱۹/۷۵-۲۰/۰۰	۸۶۲۳	۵۸۰۸	۸۷۶۸	
	کل بازه معدل ۲۰/۰۰ تا ۱۹/۰۰	۴۹۰۸۸	۴۹۰۷۳	۷۳۹۴۷	
انسانی	۱۹/۰۰-۱۹/۲۴	۱۴۷۹	۱۸۳۹	۶۳۰۹	
	۱۹/۲۵-۱۹/۴۹	۱۰۹۰	۱۲۷۲	۴۷۶۳	
	۱۹/۵۰-۱۹/۷۴	۷۷۴	۸۱۴	۳۵۴۶	
	۱۹/۷۵-۲۰/۰۰	۳۲۳	۳۰۰	۱۵۷۳	
	کل بازه معدل ۲۰/۰۰ تا ۱۹/۰۰	۳۶۶۶	۴۲۲۵	۱۶۱۹۱	
سایر دیپلم‌ها	۱۹/۰۰-۱۹/۲۴	۶۴۷	۱۹۱۰	۲۹۶۳	
	۱۹/۲۵-۱۹/۴۹	۴۲۳	۱۵۴۹	۲۲۷۸	
	۱۹/۵۰-۱۹/۷۴	۲۵۶	۱۴۵۸	۲۱۴۲	
	۱۹/۷۵-۲۰/۰۰	۱۵۲	۱۰۶۲	۱۷۴۸	
	کل بازه معدل ۲۰/۰۰ تا ۱۹/۰۰	۱۴۷۸	۵۹۷۹	۹۱۳۱	

باید توجه داشت آمار تجمعی معدل‌های ۲۰ ارایه شده توسط آموزش و پرورش ناقص است، چون فقط دانش‌آموزان سال جاری را در نظر می‌گیرد در صورتی که دانش‌آموزان سال‌های قبل را که در رشته‌های مورد نظر خود قبول نشده‌اند، اضافه کنیم آمار فوق بسیار بالا می‌رود.

۲-۳- ناقص بودن سوابق تحصیلی دانش‌آموزان

با توجه به نوع دیپلم و گروه آزمایشی که داوطلب شرکت می‌کند، سال اخذ دیپلم و یا کسب یا عدم کسب نمره قبولی در دروس امتحانات نهایی، ممکن است سوابق تحصیلی داوطلبان مشمول اعمال سوابق تحصیلی به صورت کامل، به صورت ناقص و یا ارسال نشده باشد. در جدول ذیل وضعیت نمرات دروس سوابق تحصیلی دیپلم ارسال شده از آموزش و پرورش در آزمون سراسری سال ۱۳۹۹ به تفکیک وضعیت مشمولی و وجود سوابق تحصیلی ارائه شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود که ۹/۹ درصد داوطلبان مشمول اعمال سوابق تحصیلی نیستند و ۸۲/۸ درصد داوطلبان سوابق تحصیلی کامل دارند.

وضعیت نمرات دروس سوابق تحصیلی دیپلم ارسال شده از آموزش و پرورش در آزمون سراسری سال ۱۳۹۹

گروه امتحانی	تعداد	مشمول نیست	مشمول است ولی سوابق ارسال نشده است	مشمول است و سوابق ناقص ارسال شده است	مشمول است و سوابق کامل دارد	کل
ریاضی	تعداد	۲۳۷۱۵	۸۴۴	۱۹۰۲۷	۱۱۱۵۰۵	۱۵۵۰۹۱
	درصد	۱۵/۳	۰/۵	۱۲/۳	۷۱/۹	۱۰۰/۰
تجربی	تعداد	۴۵۶۵۵	۱۸۰۶	۴۰۱۶۵	۵۰۶۵۸۱	۵۹۴۲۰۷
	درصد	۷/۷	۰/۳	۶/۸	۸۵/۳	۱۰۰/۰
انسانی	تعداد	۳۳۶۰۲	۱۸۹۵	۲۲۷۳۱	۲۹۷۵۲۶	۳۵۵۷۵۴
	درصد	۹/۴	۰/۵	۶/۴	۸۳/۶	۱۰۰/۰
هنر	تعداد	۲۶۱۲۷	۴۲۶	۵۹۵۷	۸۱۲۳۹	۱۱۳۷۴۹
	درصد	۲۳/۰	۰/۴	۵/۲	۷۱/۴	۱۰۰/۰
زبان خارجی	تعداد	۸۶۳۸	۳۹۱	۸۳۱۲	۱۵۷۱۳۴	۱۷۴۴۷۵
	درصد	۵/۰	۰/۲	۴/۸	۹۰/۱	۱۰۰/۰
جمع	تعداد	۱۳۷۷۳۷	۵۳۶۲	۹۶۱۹۲	۱۱۵۳۹۸۵	۱۳۹۳۲۷۶
	درصد	۹/۹	۰/۴	۶/۹	۸۲/۸	۱۰۰/۰

برای داوطلبانی که فاقد سوابق تحصیلی هستند یا تمایل به افزایش نمرات خود دارند، ترمیم سوابق تحصیلی ضروری است که این موضوع، بار مالی و اجرایی بالایی به دولت تحمیل خواهد کرد.

۳-۳- عدم قابلیت اجرایی تعیین حد نصاب توسط دانشگاه‌ها

تعیین حدنصاب در دروس و نمرات توسط دانشگاه‌ها در کنکور سراسری قابلیت اجرایی ندارد و اصولاً نوع و جنس اعتراض‌ها قابلیت پاسخگویی ندارد. با توجه به اینکه در یک دانشگاه دوره‌های مختلف وجود دارد دانشگاه می‌بایست برای هر کدرشته محل برای دروس آزمون سراسری تخصصی و امتحان نهایی تخصصی حدنصاب تعیین کند. اصولاً حدنصاب نمرات دروس برای مهندسی کامپیوتر دوره روزانه دانشگاه صنعتی شریف با دوره شهریه پرداز همین رشته در آن دانشگاه متفاوت است. در آزمون سراسری سال ۱۳۹۹ برای داوطلبان نظام آموزشی، تعداد دروس تخصصی کنکور و امتحان نهایی به شرح جدول ذیل است.

وضعیت دیپلم و گروه آزمایشی	تعداد دروس تخصصی کنکور	تعداد دروس تخصصی امتحان نهایی	جمع
دیپلم ریاضی در گروه ریاضی	۳	۵	۸
دیپلم تجربی در گروه تجربی	۵	۴	۹
دیپلم انسانی در گروه انسانی	۸	۷	۱۵

به عبارت دیگر دانشگاه برای هر یک از کدرشته‌محل‌های گروه علوم انسانی باید ۱۵ حدنصاب نمرات آزمون تعیین کند. این امر عدم امکان پاسخگویی به معترضان جدی را با توجه به تنوع عوامل تاثیرگذار در عدم قبولی را خواهد داشت.

۳-۴- ورود سوجدجویان به پایه‌های پایین‌تر به بهانه امتحانات نهایی و تشدید بی‌عدالتی

چنانچه این فرض را در نظر بگیریم که کنکور منجر به رونق بازار سوجدجویان و افزایش فساد می‌شود، نکته قابل تامل این است که با حذف کنکور یا افزایش اهمیت امتحانات نهایی در نتایج کنکور، بازار سوجدجویان عرصه کنکور برچیده نمی‌شود و **باعث ورود سوجدجویان به پایه‌های پایین‌تر به بهانه امتحانات نهایی** خواهد شد. با قطعی شدن تأثیر معدل بر نتیجه کنکور، مافیای جدیدی برای ترمیم معدل و کلاس‌های خصوصی شکل می‌گیرد و به غیر از کتب تست، میلیون‌ها جلد کتاب آموزشی دیگر برای امتحانات نهایی وارد بازار می‌شود. از سوی دیگر، با جایگزینی سوابق تحصیلی به جای کنکور، نمره گرایی در سیستم آموزشی از سه سال قبل از کنکور شروع می‌شود و تبعات خاص روانی بر دانش‌آموزان خواهد داشت. به نظر می‌رسد بازار مدارس غیرانتفاعی و کلاس‌های خصوصی به بهانه ترمیم معدل مجدداً داغ خواهد شد. دانش‌آموزانی که به مدارس غیرانتفاعی و مدارس سطح بالا دسترسی دارند، معدل بالاتری دارند؛ اما افرادی که به مدارس عادی می‌روند یا دانش‌آموزان مناطق محروم به مدارس غیرانتفاعی و خاص دسترسی ندارند و این امر منجر به تشدید بی‌عدالتی می‌شود.

۳-۵- بالا رفتن انگیزه برای تقلب و تخلف در برگزاری امتحانات نهایی

گستره زمانی و مکانی برگزاری امتحانات نهایی چند ده برابر آزمون سراسری است و جلوگیری از بروز تقلبات و تخلفات در سه مرحله پیش از آزمون، حین آزمون و پس از آزمون، غیرممکن است. با توجه به اینکه تعداد حوزه‌ها بالاست و آزمون‌ها به‌طور متمرکز در یک حوزه برگزار نمی‌شود و برگزاری امتحانات در طول یک ماه صورت می‌گیرد، تأمین امنیت برگزاری امتحانات در مقایسه با کنکور که در ۴ ساعت برگزار می‌شود، سخت‌تر است.

۳-۶- مشکل پایایی تصحیح

در حال حاضر شاخص پایایی یا میزان قابل اتکاء بودن نحوه کنونی تصحیح و نمره‌گذاری برگه‌های امتحانات نهایی در حوزه‌های تصحیح، محل تامل است (مطالعات انجام شده به وسیله اداره کل سنجش و ارزیابی تحصیلی نشان‌دهنده این امر می‌باشد). گرچه این امر در زمینه ارتقای تحصیلی، مشکل خاصی را ایجاد نمی‌کند اما در کارکرد جدید یعنی گزینش می‌تواند منشاء بی‌اعتباری نظام گزینش و تخصیص باشد. همچنین «نبود نیروی متخصص کافی برای تصحیح برگه‌های امتحانی» از جمله مواردی است که از سوی ذینفعان مطرح شده است؛ برای مثال گزارش‌هایی وجود دارد مبنی اینکه برگه‌های امتحانی فلسفه و ادبیات توسط معلم درس ریاضی تصحیح شده است.

۷-۳- بی توجهی به ذینفعان در تصمیم‌گیری

با توجه به اینکه موضوع کنکور، ذینفعان متعددی دارد و گروه‌های زیادی از جمله دانش‌آموزان، خانواده‌ها، معلمان، موسسات آموزشی، نهادهای دولتی و... با موضوع درگیر هستند و با توجه به بالا بودن حساسیت ذینفعان در رابطه با تصمیمات اتخاذ شده، فرایند اتخاذ تصمیم درباره موضوع باید مبتنی بر فرایندی شفاف و در تعامل با ذینفعان صورت گیرد. براساس نظرسنجی‌ها بیشتر داوطلبان با اعمال قطعی سوابق تحصیلی مخالف هستند. در جلسه ۱۲ شورای سنجش و پذیرش دانشجو مورخ ۹۷/۴/۱۷ مصوب شد در آزمون سراسری سال ۱۳۹۸ سوابق تحصیلی حداکثر به میزان ۳۰ درصد و با تاثیر قطعی اعمال شود که این مصوبه در جلسات بعدی با توجه به اعتراضات داوطلبان و نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی اصلاح و به تاثیر مثبت تغییر یافت. (تاثیر مثبت به این معنی است که در صورتی که نمرات سوابق تحصیلی، نمره کنکور را افزایش دهد در نمره کل نهایی لحاظ می‌شود و اگر اثر کاهشی داشته باشد نمره کنکور ملاک عمل قرار می‌گیرد).

براساس نظرسنجی به عمل آمده از تمامی داوطلبان کنکور سال ۱۳۹۹، ۲۶،۹ درصد، کاملاً مخالف تاثیر سوابق تحصیلی و ۳۲،۳ درصد، حداکثر ۲۵ درصد تاثیر را اعلام نموده‌اند. در سوال دیگری ۶۵،۵ درصد درخواست عدم تاثیر سوابق و یا نهایتاً تاثیر مثبت را داشته و فقط ۱۴،۳ درصد با تاثیر قطعی سوابق تحصیلی موافق بوده‌اند.

در سال ۹۳ و ۹۴ که شورای سنجش و پذیرش دانشجو، میزان سوابق تحصیلی را ۲۵ درصد با تاثیر قطعی تعیین کرد، کمپین‌های بالای ۲۰۰ هزار نفری شکل گرفت و در دیوان عدالت اداری شکایت شد و در نهایت منجر به تغییر قانون توسط مجلس شورای اسلامی گردید.

۴- ملاک‌های تصمیم‌گیری در مورد اصلاح فرایند کنکور

در تدوین سیاست‌ها، تعیین سیاست‌های کلان به عنوان راهنمای تدوین سایر برنامه‌ها و اقدامات اجرایی مورد نظر قرار می‌گیرد. تدوین سیاست‌های کلی باید مبتنی بر ملاک‌هایی جهت تصمیم‌گیری باشد. «مرکز ملی تحقیقات راهبردی آموزش پزشکی (نصر)» در گزارشی با عنوان «کنکور سراسری در ایران: راه حلی برای مشکل یا مشکلی به دنبال راه حل» ملاک‌هایی را به منظور تصمیم‌گیری در مورد انتخاب گزینه جایگزین برای سازوکار فعلی سنجش و پذیرش دانشجویان مطرح می‌کند که به نظر می‌رسد لازم است در طراحی و ساماندهی هرگونه نظام سنجش و پذیرشی مورد توجه قرار گیرد.

ملاک‌های تصمیم‌گیری در مورد اصلاح کنکور		
۱	عدالت اجتماعی	تأثیر روش پذیرش دانشجو بر اقلیت‌ها و اقشار محروم و ایجاد فرصت برابر برای رقابت در میان همه افراد مستعد
۲	امکان‌پذیری	این معیار قابلیت اجرای روش پذیرش موردنظر را بررسی می‌کند. عدم نیاز به زیرساخت‌های جدید، سهولت اجرا، و عوامل زمینه‌ای تسهیل‌کننده از مصادیق امکان‌پذیری محسوب می‌شوند.
۳	قابلیت سنجش ویژگی‌های غیرشناختی	مطالعات متعددی اهمیت فراصلاحیت‌ها، خلاقیت، سبک یادگیری و ویژگی‌های شخصیتی افراد را در عملکرد شغلی و آینده فردی آن‌ها نشان داده‌اند. این ویژگی‌ها عموماً در

ملاک‌های تصمیم‌گیری در مورد اصلاح کنکور		
	(فراصلاحیت‌ها، خلاقیت و ویژگی‌های شخصی)	سازوکارهای سنجش غیرمتمرکز قابل اندازه‌گیری هستند.
۴	کاهش فشار روانی و اجتماعی ناشی از آزمون	سازوکار مناسب سنجش و پذیرش نباید فشار روانی بی‌موردی بر روی داوطلبان و خانواده آن‌ها وارد نماید.
۵	پیش‌بینی موفقیت تحصیلی و شغلی آتی (روایی پیش‌بینی کننده)	هر آزمونی قابلیت پیش‌بینی‌کنندگی مشخصی برای پیامدهای آینده دارد. این معیار ارتباط میان نتیجه آزمون ورودی و موفقیت تحصیلی و شغلی آینده فرد را مشخص می‌کند. به عنوان مثال مطالعات متعدد نشان داده‌اند که معدل دیپلم پیشگویی‌کننده عملکرد بالینی فرد در دوره کارآموزی، کارورزی و پس از فارغ‌التحصیلی نمی‌باشد.
۶	پاسخگویی به نیازهای بازار کار	یکی از مأموریت‌های دانشگاه‌ها تربیت نیروی کار متخصص موردنیاز بازار کار می‌باشد. نحوه سنجش و پذیرش می‌تواند بر تأمین نیاز بازار کار مؤثر باشد. این معیار میزان توجه به بازار کار در فرایند سنجش و پذیرش را بررسی می‌کند.
۷	فسادناپذیری	شیوه‌های مختلف سنجش و گزینش با احتمالات متفاوتی از امکان فساد و تقلب و نفوذ و ورود افراد با نیت شخصی همراه هستند.
۸	برقراری تناسب بین داوطلب و رشته انتخابی	سازوکار سنجش و پذیرش دانشجو باید بتواند علایق و استعدادهای داوطلب را شناسایی کند و او را به سوی حیطه‌ی متناسب هدایت نماید.
۹	بازده سریع سیاست	در فرایند اتخاذ گزینه سیاستی یکی از کلیدی‌ترین معیارها، زمان به نتیجه رسیدن طرح می‌باشد، این معیار تا حدی تأثیرگذار است که در بسیاری از مواقع سیاست‌گذار، گزینه سیاستی را که کمترین اثربخشی را دارد اتخاذ می‌کند چرا که نتیجه آن در کوتاه مدت قابل مشاهده است، این ملاک عموماً در شرایط فشارهای عمومی و در پی رسانه‌ای شدن یک مورد اهمیت پیدا می‌کند و گزینه‌های سیاستی که بر اساس این ملاک انتخاب می‌شوند معمولاً در جهت تلطیف و تسکین فضای روانی جامعه می‌باشند. این ملاک به خصوص هنگام نزدیک شدن به چرخه انتقال قدرت در هر کشور اهمیت بیشتری پیدا می‌کند.
۱۰	نظارت‌پذیری، شفافیت و امکان پایش و ارزیابی	روش‌های مختلف سنجش و پذیرش با توجه به ساختار خود قابلیت پایش و ارزیابی متفاوتی دارند. هر چه اطلاعات موجود از روش بیشتر باشد و فرایند شفاف تر باشد قابلیت پایش آن بیشتر است.
۱۱	تأثیرات مثبت آموزشی آزمون ورودی	هر روش پذیرش می‌تواند با توجه به ساختار و محتوای خود سبب جهت‌دهی به آموزش و یادگیری فراگیران شود. به عنوان مثال بسیاری معتقدند که تاکید آزمون کنکور بر محفوظات باعث سطحی شدن یادگیری و کمرنگ شدن بسیاری از اهداف آموزش و پرورش شده است.
۱۲	استقبال ذینفعان	دانش‌آموزان و دانشجویان و خانواده آن‌ها، معلمان و مدیران و صاحبان مدارس، و دست اندرکاران بازار آموزش خصوصی و آمادگی برای ورود دانشگاه از سیاست سنجش و پذیرش

ملاک‌های تصمیم‌گیری در مورد اصلاح کنکور		
تأثیر می‌پذیرند.		
عدم نیاز به منابع مالی جدید یکی از ملاک‌های مهم سیاست سنجش و پذیرش مطلوب به خصوص در شرایط نامطلوب اقتصادی محسوب می‌شود.	بار مالی پایین	۱۳

باید این نکته را در نظر گرفت که به منظور استانداردسازی سوابق تحصیلی و افزایش سهم سوابق تحصیلی در پذیرش دانشجو لازم است اقدامات ذیل انجام شود:

- ✓ برگزاری امتحانات نهایی در سه سال پایانی متوسطه؛
  - ✓ اجرای آزمون‌های استاندارد، پایا و روا مطابق با اصول سنجش و اندازه‌گیری در دوره متوسطه؛
  - ✓ تأمین امنیت برای برگزاری امتحانات نهایی و جلوگیری از لو رفتن سؤالات؛
  - ✓ تغییر در شیوه طراحی سؤالات امتحان نهایی و ارزیابی سطوح مختلف سنجش (مهارت‌های یادگیری، مهارت‌های تفکر و کاربست آموخته‌ها در موقعیت جدید در سطوح شناختی و محتوایی) و رهایی این آزمون‌ها از سؤالات تکراری و نخ‌نما و حافظه محور؛
  - ✓ افزایش دقت و سرعت تصحیح و بالا بردن ضریب پایایی تصحیح.
- به نظر می‌رسد فرایند اتخاذ تصمیم درباره آزمون سراسری باید مبتنی بر فرایندی شفاف و در تعامل با ذینفعان صورت گیرد و تصمیم‌گیری پشت درهای بسته، احتمالاً تبعات امنیتی و اعتراضات اجتماعی به دنبال خواهد داشت.